Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (čtvrtého senátu)

17. prosince 2015 *

„Řízení o předběžné otázce — Prostor svobody, bezpečnosti a práva — Směrnice 2005/85/ES — Minimální normy pro řízení v členských státech o přiznávání a odnímání postavení uprchlíka — Článek 39 — Právo na účinný opravný prostředek — Opakované žádosti o azyl — Absence odkladného účinku u opravného prostředku proti rozhodnutí příslušného vnitrostátního orgánu dále neposuzovat následnou žádost o azyl — Sociální ochrana — Listina základních práv Evropské unie — Článek 19 odst. 2 — Článek 47“

Ve věci C-239/14,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím tribunal du travail de Liège (pracovní soud v Lutychu, Belgie) ze dne 7. května 2014, došlým Soudnímu dvoru dne 14. května 2014, v řízení

Abdoulaye Amadou Tall

proti

Centre public d’action sociale de Huy,

za přítomnosti:

Agence fédérale pour l’accueil des demandeurs d’asile (Fedasil),

SOUDNÍ DVŮR (čtvrtý senát),

ve složení L. Bay Larsen (zpravodaj), předseda třetího senátu vykonávající funkci předsedy čtvrtého senátu, J. Malenovský, M. Safjan, A. Prechal a K. Jürimäe, soudci,

generální advokát: P. Cruz Villalón,

vedoucí soudní kanceláře: V. Tourrès, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 6. května 2015,

s ohledem na vyjádření předložená:

— za A. A. Talla D. Andrienem, avocat,

— za centre public d’action sociale de Huy S. Pierre a A. Fischer, avocats,

— za Agence fédérale pour l’accueil des demandeurs d’asile (Fedasil) A. Detheuxem, advocaat,

* Jednací jazyk: francouzština.

— za belgickou vládu M. Jacobs, C. Pochet a S. Vanriem, jako zmocněnci,

— za maďarskou vládu M. Fehérem a G. Koósem, jako zmocněnci,

— za Evropskou komisi M. Condou-Durande, jako zmocněnkyní,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 3. září 2015,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 39 směrnice Rady 2005/85/ES ze dne 1. prosince 2005 o minimálních normách pro řízení v členských státech o přiznávání a odnímání postavení uprchlíka (Úř. věst. L 326, s. 13) a článku 47 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“).

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi A. A. Tallem a centre public d'action sociale de Huy (střediskem státní sociální pomoci v Huy, dále jen „CPAS“) ohledně rozhodnutí tohoto orgánu o odnětí sociální podpory A. A. Tallovi.

Právní rámec

EÚLP

3 Článek 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod podepsané dne 4. listopadu 1950 v Římě (dále jen „EÚLP“), nadepsaný „Zákaz mučení“, stanoví:

„Nikdo nesmí být mučen nebo podrobován nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu.“

4 Článek 13 EÚLP, nadepsaný „Právo na účinné opravné prostředky“, zní:

„Každý, jehož práva a svobody přiznané touto Úmluvou byly porušeny, musí mít účinné právní prostředky nápravy před národním orgánem, i když se porušení dopustily osoby při plnění úředních povinností.“

Unijní právo

Směrnice 2005/85

5 Bod 8 odůvodnění směrnice 2005/85 zní:

„Tato směrnice ctí základní práva a zachovává zásady uznané zejména v [Listině].“

6 Bod 15 odůvodnění této směrnice zní:

„Pokud žadatel podá následnou žádost bez předložení nových důkazů nebo důvodů, bylo by nepřiměřené stanovit členským státům povinnost provést nové posouzení v plném rozsahu. V těchto případech by členské státy měly mít možnost volby z postupů, které zahrnují výjimky ze záruk běžně poskytovaných žadatelům.“

7 Bod 27 odůvodnění této směrnice zní:

„Skutečnost, že rozhodnutí o žádosti o azyl a odnětí postavení uprchlíka musí podléhat účinnému opravnému prostředku před soudem nebo tribunálem ve smyslu článku [267 SFEU], odráží jednu ze základních zásad [unijního] práva […]. Účinnost opravného prostředku, rovněž s ohledem na posouzení důležitých skutečností, závisí na správním a soudním systému jednotlivých členských států jako celku.“

8 Článek 7 této směrnice, nadepsaný „Právo setrvat v členském státě až do posouzení žádosti“, zní:

„1. Žadatelé mohou v členském státě setrvat výlučně za účelem řízení do doby, než rozhodující orgán vydá rozhodnutí v řízení v prvním stupni podle kapitoly III. Toto právo setrvat nezakládá nárok na povolení k pobytu.

2. Členské státy mohou učinit výjimku pouze tehdy, pokud v souladu s články 32 a 34 nebude následná žádost dále posuzována nebo pokud osobu předají, případně vydají, na základě závazků podle evropského zatýkacího rozkazu [...] či z jiných důvodů jinému členskému státu, nebo třetí zemi či mezinárodnímu trestnímu soudu či tribunálu.“

9 Článek 24 směrnice 2005/85, nadepsaný „Zvláštní řízení“, stanoví:

„1. Odchylně od základních zásad a záruk uvedených v kapitole II mohou členské státy stanovit tato zvláštní řízení:

a) předběžné posouzení za účelem zpracování žádostí, které jsou posuzovány v rámci oddílu IV;

[...]“

10 Článek 32 této směrnice, nadepsaný „Následné žádosti“, stanoví:

„[...]

2. Navíc mohou členské státy použít zvláštní řízení podle odstavce 3, pokud osoba podá následnou žádost o azyl:

[...]

b) poté, co bylo vydáno rozhodnutí o předchozí žádosti. Členské státy mohou rovněž rozhodnout, že se toto řízení použije až po vydání pravomocného rozhodnutí.

3. Následná žádost o azyl podléhá nejprve předběžnému posouzení, zda se po zpětvzetí předchozí žádosti nebo po vydání rozhodnutí o žádosti podle odst. 2 písm. b) tohoto článku objevily nebo byly žadatelem předloženy nové prvky nebo zjištění týkající se posouzení, zda ho lze uznat za uprchlíka podle směrnice [Rady] 2004/83/ES [ze dne 29. dubna 2004 o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany (Úř. věst. L 304, s. 12; Zvl. vyd. 19/07, s. 96)].

4. Pokud se po předběžném posouzení podle odstavce 3 tohoto článku objeví nebo jsou žadatelem předloženy nové prvky či zjištění, které významně zvyšují pravděpodobnost uznání žadatele za uprchlíka podle směrnice 2004/83/ES, posuzuje se žádost dále podle kapitoly II.

5. V souladu s vnitrostátními právními předpisy mohou členské státy dále posuzovat následnou žádost, existují-li jiné důvody pro obnovení řízení.

6. Členské státy mohou rozhodnout o dalším posuzování žádosti, pouze pokud dotyčný žadatel nemohl v předchozím řízení bez vlastního zavinění uvést skutečnosti uvedené v odstavcích 3, 4 a 5 tohoto článku, zejména při využití svého práva na účinný opravný prostředek podle článku 39.

[...]“

11 Článek 34 směrnice 2005/85, nadepsaný „Procesní pravidla“, v odstavci 2 stanoví:

„Členské státy mohou ve vnitrostátních právních předpisech stanovit pravidla pro předběžné posouzení podle článku 32. [...]

[...]

Tyto podmínky nesmí znemožnit přístup žadatelů o azyl k novému řízení, ani vést k účinnému odepření nebo výraznému omezení tohoto přístupu.“

12 Článek 39 této směrnice, nadepsaný „Právo na účinný opravný prostředek“, stanoví:

„1. Členské státy zajistí, aby žadatelé o azyl měli právo na účinný opravný prostředek před soudem nebo tribunálem proti:

[...]

c) rozhodnutí dále neposuzovat následnou žádost podle článků 32 a 34;

[...]

2. Členské státy stanoví lhůty a další nezbytná pravidla, aby mohl žadatel využít svého práva na účinný opravný prostředek podle odstavce 1.

3. Členské státy v souladu se svými mezinárodními závazky případně stanoví pravidla týkající se:

a) otázky, zda opravný prostředek podle odstavce 1 má za následek to, že žadatel může setrvat v dotyčném členském státě až do rozhodnutí o opravném prostředku;

b) možností právních prostředků nebo ochranných opatření, pokud opravný prostředek podle odstavce 1 nemá za následek to, že žadatel může setrvat v dotyčném členském státě až do rozhodnutí o opravném prostředku. Členské státy mohou stanovit rovněž opravný prostředek z úřední moci [...]

[...]“

Směrnice 2008/115/ES

13 Článek 6 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (Úř. věst. L 348, s. 98), nadepsaný „Rozhodnutí o navrácení“, v odstavci 1 stanoví:

„Členské státy vydají rozhodnutí o navrácení každému státnímu příslušníkovi třetí země, který pobývá neoprávněně na jejich území, aniž jsou dotčeny výjimky uvedené v odstavcích 2 až 5.“

14 Článek 13 této směrnice stanoví:

„1. Dotčený státní příslušník třetí země musí mít možnost využít účinný prostředek právní nápravy ve formě odvolání proti rozhodnutí týkajícímu se navrácení uvedenému v čl. 12 odst. 1 nebo návrhu na jeho přezkum příslušným soudním nebo správním orgánem nebo příslušným subjektem, jehož členové jsou nestranní a jejichž nezávislost je zaručena.

2. Orgán nebo subjekt uvedený v odstavci 1 musí mít pravomoc přezkoumávat rozhodnutí týkající se navrácení a uvedená v čl. 12 odst. 1, včetně možnosti dočasně pozastavit jejich výkon, jestliže nelze dočasné pozastavení uplatnit již podle vnitrostátních právních předpisů.

[...]“

Belgické právo

15 Článek 4 zákona ze dne 12. ledna 2007 o přijímání žadatelů o azyl a některých dalších kategorií cizinců (loi du 12 janvier 2007 sur l'accueil des demandeurs d'asile et de certaines autres catégories d'étrangers, *Moniteur belge* ze dne 7. května 2007, s. 24027), ve znění použitelném na skutkový stav ve věci v původním řízení, stanoví:

„[Agence fédérale pour l'accueil des demandeurs d'asile (Federální úřad pro přijímání žadatelů o azyl, dále jen „Fedasil“)] může individuálně odůvodněným rozhodnutím rozhodnout, že žadatel o azyl, který podá druhou žádost o azyl, nemůže během posuzování své žádosti čerpat výhody podle čl. 6 odst. 1 tohoto zákona, dokud Cizinecký úřad (Office des étrangers) nepostoupil spis Generálnímu komisařství pro uprchlíky a osoby bez státní příslušnosti (Commissariat général aux réfugiés et aux apatrides) [...].“

16 Článek 6 odst. 2 uvedeného zákona stanoví:

„Aniž jsou dotčeny články 4, 4/1 a 35/2 tohoto zákona, platí nárok na hmotnou pomoc pro každého žadatele o azyl od podání jeho žádosti o azyl a trvá po dobu celého řízení.

V případě zamítavého rozhodnutí vydaného v závěru azylového řízení končí hmotná pomoc uplynutím lhůty pro výkon příkazu k opuštění území státu doručeného žadateli o azyl. [...]

[...]“

17 Článek 57 odst. 2 zákona ze dne 8. července 1976 o střediscích státní sociální pomoci (loi du 8 juillet 1976 organique des centres publics d'action sociale), ve znění použitelném na skutkový stav ve věci v původním řízení, stanoví:

„[...]

Cizinec, který se prohlásil za uprchlíka a požádal o uznání postavení uprchlíka, pobývá v království protiprávně, jestliže byla žádost o azyl zamítnuta a dotyčnému cizinci byl doručen příkaz k opuštění území.

Sociální podpora poskytovaná cizinci, který byl v okamžiku, kdy mu byl doručen příkaz k opuštění území státu, skutečně jejím příjemcem, se zastavuje, s výjimkou naléhavé zdravotní pomoci, dnem, kdy cizinec skutečně opustí území státu, nejpozději však dnem uplynutí lhůty stanovené v příkazu k opuštění území státu.

[...]“

18 Podle článku 39/1, čl. 39/2 odst. 1 třetího pododstavce, článku 39/76, čl. 39/82 odst. 4 druhého pododstavce a článku 57/6/2 zákona ze dne 15. prosince 1980 o vstupu na území státu, pobytu, usazování a vyhošťování cizinců (loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, *Moniteur belge* ze dne 31. prosince 1980, s. 14584, dále jen „zákon ze dne 15. prosince 1980"), ve znění rozhodném z hlediska skutkového stavu ve věci v původním řízení, lze v případě, kdy příslušný orgán odmítne k žádosti o azyl přihlížet, podat pouze žalobu na neplatnost a návrh na odklad z důvodu krajní naléhavosti.

Spor v původním řízení a předběžná otázka

19 A. A. Tall, senegalský státní příslušník, podal v Belgii první žádost o azyl, jejíž zamítnutí bylo potvrzeno rozhodnutím Rady pro spory týkající se cizinců (Conseil du contentieux des étrangers) ze dne 12. listopadu 2013.

20 Dotyčný podal proti tomuto rozhodnutí žalobu ke Státní radě (Conseil d'État), která tuto žalobu prohlásila rozsudkem ze dne 10. ledna 2014 za nepřípustnou.

21 Dne 16. ledna 2014 podal A. A. Tall druhou žádost o azyl, v níž se dovolával skutečností, které líčil jako nové.

22 Rozhodnutím ze dne 23. ledna 2014 odmítlo Generální komisařství pro uprchlíky a osoby bez státní příslušnosti (Commissariat général aux réfugiés et aux apatrides) k této druhé žádosti o azyl přihlížet.

23 Rozhodnutím ze dne 27. ledna 2014 CPAS odňalo A. A. Tallovi sociální podporu s účinností od 10. ledna 2014 s odůvodněním, že v důsledku druhé žádosti o azyl podané dotyčným „již [tento orgán] není příslušný ani pro sociální podporu odpovídající životnímu minimu, ani pro zdravotní pomoc".

24 Dne 10. února 2014 byl A. A. Tallovi doručen příkaz k opuštění území.

25 Dne 19. února 2014 podal dotyčný k Radě pro spory týkající se cizinců (Conseil du contentieux des étrangers) žalobu proti rozhodnutí nepřihlížet k jeho druhé žádosti.

26 Souběžně s touto žalobou podal A. A. Tall dne 27. února 2014 k předkládajícímu soudu žalobu proti rozhodnutí CPAS o odnětí sociální podpory.

27 Předkládající soud prohlásil tuto žalobu za přípustnou a opodstatněnou v části, v níž se týkala období od 10. ledna 2014 do 17. února 2014, s odůvodněním, že podle příslušných vnitrostátních ustanovení mohlo rozhodnutí o odnětí sociální podpory, o které jde ve věci v původním řízení, nabýt účinnosti až po uplynutí lhůty k dobrovolnému opuštění území stanovené v příkazu k opuštění území, tj. 18. února 2014.

28 Pokud jde o sociální podporu, na niž měl A. A. Tall podle svého tvrzení nadále nárok i po 18. únoru 2014, předkládající soud uvedl, že dotyčný nemá podle vnitrostátního práva možnost podat proti rozhodnutí, že k jeho druhé žádosti nebude přihlíženo, návrh k soudu, který by umožňoval přezkum v plné jurisdikci a s nímž by byl spojen odkladný účinek. Podle předkládajícího soudu jsou totiž jedinými právními prostředky, které lze podle platných vnitrostátních právních předpisů podat proti rozhodnutí nepřihlížet k následné žádosti o azyl pouze žaloba na neplatnost a návrh na odklad z důvodu „krajní naléhavosti", které však nemají odkladný účinek, a dotyčného tak připravují o právo pobytu a o sociální podporu.

29 Za těchto podmínek se tribunal du travail de Liège (pracovní soud v Lutychu) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Článek 39/1 zákona ze dne 15. prosince 1980 ve spojení s čl. 39/2 odst. l třetím pododstavcem, článkem 39/76, čl. 39/82 odst. 4 druhým pododstavcem písm. d) a článkem 57/6/2 téhož zákona stanoví, že v případě, kdy příslušný orgán odmítne přihlížet k opakované žádosti o azyl, lze podat pouze žalobu na neplatnost a návrh na odklad z důvodu krajní naléhavosti. Jsou tyto opravné prostředky vzhledem k tomu, že neumožňují přezkum v plné jurisdikci ani nemají odkladný účinek a žadatel o azyl nemá během jejich projednávání právo pobytu ani nárok na hmotnou podporu, slučitelné s požadavky článku 47 Listiny a článku 39 směrnice 2005/85, které přiznávají právo na účinnou právní ochranu?“

K předběžné otázce

K přípustnosti

30 CPAS, Fedasil, belgická vláda a Evropská komise namítají, že předběžná otázka je nepřípustná. Uvádějí totiž, že dne 31. května 2014, tj. až poté, co Soudnímu dvoru došla projednávaná žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, nabyl účinnosti zákon ze dne 10. dubna 2014 o různých ustanoveních týkajících se řízení před Radou pro spory týkající se cizinců a před Státní radou (loi du 10 avril 2014 portant dispositions diverses concernant la procédure devant le Conseil du contentieux des étrangers et devant le Conseil d'État, dále jen „zákon ze dne 10. dubna 2014“), kterým byl změněn zákon ze dne 15. prosince 1980, v důsledku čehož byl žalobě A. A. Talla proti rozhodnutí nepřihlížet k jeho druhé žádosti o azyl přiznán – vzhledem k přechodným ustanovením obsaženým v článku 26 uvedeného zákona – odkladný účinek a dotyčnému byl uznán nárok na hmotnou pomoc po dobu projednávání této žaloby.

31 Soudní dvůr požádal předkládající soud, aby mu poskytl informace o důsledcích spojených s nabytím účinnosti zákona ze dne 10. dubna 2014 jak pro spor v původním řízení, tak pro řízení o předběžné otázce a aby upřesnil, zda před ním stále ještě probíhá projednávání tohoto sporu, a pokud ano, zda je odpověď Soudního dvora pro rozhodnutí tohoto sporu nezbytná.

32 V odpovědi došlé Soudnímu dvoru dne 19. ledna 2015 předkládající soud uvedl, že před ním projednávání tohoto sporu stále ještě probíhá v rozsahu, v němž se týká období od 18. února 2014 do 31. května 2014.

33 Fedasil mimoto doručil Soudnímu dvoru dne 28. května 2015 kopii rozsudku Cour constitutionnelle (belgického Ústavního soudu) č. 56/2015 ze dne 7. května 2015. Tento soud, jemuž předkládající soud také položil předběžnou otázku, která se týkala souladu vnitrostátních ustanovení, o něž jde ve věci v původním řízení, s belgickou ústavou ve spojení s EÚLP, shledal, že vzhledem k nabytí účinnosti zákona ze dne 10. dubna 2014 a k přechodným ustanovením obsaženým v jeho článku 26 se tento zákon použije na řízení zahájené A. A. Tallem před Radou pro spory týkající se cizinců (Conseil du contentieux des étrangers), a rozhodl se vrátit věc předkládajícímu soudu k přezkoumání a posouzení toho, zda je předložení předběžné otázky Cour constitutionnelle (Ústavnímu soudu) nadále nezbytné.

34 V této souvislosti je nutné připomenout, že v rámci řízení upraveného v článku 267 SFEU je věcí pouze vnitrostátního soudu, kterému byl spor předložen a jenž musí nést odpovědnost za soudní rozhodnutí, které bude vydáno, posoudit s ohledem na konkrétní okolnosti věci jak nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce pro vydání jeho rozsudku, tak relevanci otázek, které klade Soudnímu dvoru. Jestliže se tedy položené otázky týkají výkladu unijního práva, je Soudní dvůr v zásadě povinen rozhodnout. Domněnka relevance, která se váže k předběžným otázkám položeným vnitrostátními soudy, může být vyvrácena jen výjimečně, pokud je zjevné, že žádaný výklad unijního práva nemá

žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jestliže se jedná o hypotetický problém nebo také pokud Soudní dvůr nedisponuje skutkovými a právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu položeny (rozsudek FOA, C-354/13, EU:C:2014:2463, bod 45 a citovaná judikatura).

35 Dále je rovněž třeba připomenout, že Soudnímu dvoru nepřísluší, aby se v rámci řízení o předběžné otázce vyjadřoval k výkladu vnitrostátních ustanovení ani aby posuzoval, zda jejich výklad, který poskytuje předkládající soud, je správný. Pouze vnitrostátní soudy jsou totiž příslušné rozhodovat o výkladu vnitrostátního práva (rozsudek Samba Diouf, C-69/10, EU:C:2011:524, bod 59 a citovaná judikatura).

36 Z toho vyplývá, že Soudnímu dvoru nepřísluší, aby se vyjadřoval k otázce, zda musí být přechodná ustanovení novelizujícího zákona vykládána v tom smyslu, že se tento zákon použije zpětně na situaci A. A. Talla, zejména v rámci sporného období, na něž odkazuje předkládající soud v odpovědi ze dne 19. ledna 2015 na žádost Soudního dvora o informace.

37 Není tedy zjevné, že by výklad unijního práva požadovaný předkládajícím soudem nebyl pro něj nezbytný k vyřešení sporu v původním řízení.

38 Projednávaná předběžná otázka je tedy přípustná.

K věci samé

39 Podstatou předběžné otázky předkládajícího soudu je, zda musí být článek 39 směrnice 2005/85, posuzovaný ve světle článku 47 Listiny, vykládán v tom smyslu, že brání vnitrostátním právním předpisům, které opravnému prostředku proti takovému rozhodnutí dále neposuzovat následnou žádost o azyl, jako je rozhodnutí ve věci v původním řízení, nepřiznávají odkladný účinek.

40 Je třeba předeslat, že druhá žádost o azyl podaná A. A. Tallem musí být skutečně považována za „následnou žádost“ ve smyslu článku 32 směrnice 2005/85 a že, když Generální komisařství pro uprchlíky a osoby bez státní příslušnosti (Commissariat général aux réfugiés et aux apatrides) odmítlo k této žádosti přihlížet, jednalo se o „rozhodnutí dále neposuzovat následnou žádost“ ve smyslu čl. 39 odst. 1 písm. c) této směrnice.

41 Uvedená směrnice v článku 39 stanoví, jaké vlastnosti musí mít mimo jiné opravné prostředky proti rozhodnutí dále neposuzovat následnou žádost o azyl, a v článku 24, nadepsaném „Zvláštní řízení“, upravuje možnost členských států stanovit zvláštní řízení odchylně od základních zásad a záruk uvedených v kapitole II téže směrnice.

42 Je třeba určit, zda musí být uvedené články vykládány v tom smyslu, že brání vnitrostátním právním předpisům, které opravnému prostředku proti takovému rozhodnutí dále neposuzovat následnou žádost o azyl, jako je rozhodnutí ve věci v původním řízení, nepřiznávají odkladný účinek a připravují osobu, která takovou žádost podala po zamítnutí předchozí žádosti o azyl, mimo jiné o právo na finanční podporu až do rozhodnutí o opravném prostředku proti takovému rozhodnutí.

43 Úvodem je třeba zdůraznit, že řízení zavedená směrnicí 2005/85 představují minimální normy a že členské státy mají v několika ohledech prostor pro volné uvážení, pokud jde o provedení těchto ustanovení, kdy zohlední zvláštnosti vnitrostátního práva (rozsudek Samba Diouf, C-69/10, EU:C:2011:524, bod 29).

44 Je třeba připomenout, že článek 39 směrnice 2005/85, který zakotvuje základní zásadu spočívající v právu na účinný opravný prostředek, ukládá členským státům povinnost zajistit, aby žadatelé o azyl měli účinný opravný prostředek před soudem nebo tribunálem proti aktům, které jsou vyjmenovány v jeho odstavci 1.

45 Z článku 39 odst. l písm. c) uvedené směrnice v tomto ohledu vyplývá, že členské státy musí zajistit, aby žadatelé o azyl měli právo na účinný opravný prostředek proti „rozhodnutí dále neposuzovat následnou žádost podle článků 32 a 34 [téže směrnice]“.

46 Dále je třeba připomenout, jak je uvedeno v bodě 15 odůvodnění směrnice 2005/85, že pokud žadatel o azyl podá následnou žádost o azyl bez předložení nových důkazů nebo důvodů, bylo by nepřiměřené stanovit členským státům povinnost provést nové posouzení v plném rozsahu, a že v těchto případech by členské státy měly mít možnost volby z postupů, které zahrnují výjimky ze záruk běžně poskytovaných žadatelům.

47 Jak stanoví čl. 32 odst. 2 písm. b) směrnice 2005/85, rozhodnutí dále neposuzovat následnou žádost tedy může být přijato v rámci „zvláštního řízení“, před nímž proběhlo řízení, které v souladu s čl. 32 odst. 3 uvedené směrnice spočívá v předběžném posouzení této žádosti, jehož cílem je mimo jiné určit, zda se po vydání rozhodnutí o předchozí žádosti dotyčného žadatele objevily nebo byly tímto žadatelem předloženy nové prvky nebo zjištění týkající se posouzení, zda ho lze uznat za uprchlíka.

48 Článek 32 odst. 4 směrnice 2005/85 každopádně upřesňuje, že pokud se po tomto předběžném posouzení objeví nebo jsou žadatelem předloženy nové prvky či zjištění, které významně zvyšují pravděpodobnost uznání tohoto žadatele za uprchlíka, posuzuje se žádost dále podle kapitoly II této směrnice týkající se základních zásad a záruk. Když naproti tomu – jako je tomu ve věci v původním řízení – následná žádost není po tomto předběžném posouzení dále posuzována, mohou členské státy podle čl. 7 odst. 2 uvedené směrnice učinit výjimku z pravidla stanoveného v odstavci 1 tohoto článku, tj. pravidla, že žadatelé o azyl mohou v členském státě setrvat výlučně za účelem řízení.

49 Z toho *a fortiori* vyplývá, že členské státy mohou stanovit, že taková žaloba proti rozhodnutí nepřihlížet k následné žádosti o azyl, jako je žaloba ve věci v původním řízení, nemá odkladný účinek.

50 Dále je třeba zdůraznit, že ustanovení směrnice 2005/85 musí být vykládána, jak vyplývá z bodu 8 jejího odůvodnění, při plném respektování základních práv a zásad uznaných zejména v Listině.

51 Vlastnosti opravného prostředku upraveného v článku 39 uvedené směrnice proto musí být definovány v souladu s článkem 47 Listiny, který je potvrzením zásady účinné soudní ochrany a podle něhož má každý, jehož práva a svobody zaručené právem Unie byly porušeny, za podmínek stanovených tímto článkem právo na účinné prostředky nápravy před soudem (viz obdobně rozsudek Abdida, C-562/13, EU:C:2014:2453, bod 45 a citovaná judikatura).

52 Z vysvětlení k článku 47 Listiny v tomto ohledu vyplývá, že první pododstavec tohoto článku je založen na článku 13 EÚLP.

53 Rovněž je třeba poukázat na to, že čl. 19 odst. 2 Listiny mimo jiné stanoví, že nikdo nesmí být vystěhován do státu, v němž mu hrozí vážné nebezpečí, že by mohl být vystaven nelidskému či ponižujícímu zacházení.

54 Podle judikatury Evropského soudu pro lidská práva, kterou je třeba na základě čl. 52 odst. 3 Listiny zohlednit pro účely výkladu čl. 19 odst. 2 Listiny, platí, že v situaci, kdy se stát rozhodne navrátit cizince do země, ve vztahu k níž panují vážné důvody se domnívat, že by zde byl vystaven skutečnému riziku zacházení odporujícímu článku 3 EÚLP, bude uplatněný právní prostředek nápravy účinný, jak stanoví článek 13 EÚLP, pouze pokud bude mít tento cizinec k dispozici právní prostředek nápravy

s automatickým odkladným účinkem proti vykonání opatření umožňujícího jeho navrácení (viz zejména Evropský soud pro lidská práva, Gebremedhin v. Francie, bod 67, ESLP 2007-II, a Hirsi Jamaa a další v. Itálie, bod 200, ESLP 2012-II).

55 Přitom je třeba poukázat na to, že v daném případě se spor v původním řízení týká pouze legality rozhodnutí dále neposuzovat následnou žádost o azyl ve smyslu článku 32 směrnice 2005/85.

56 Absence odkladného účinku u opravného prostředku proti takovému rozhodnutí je v zásadě v souladu s čl. 19 odst. 2 a článkem 47 Listiny. Takové rozhodnutí sice státnímu příslušníkovi třetí země znemožňuje získat mezinárodní ochranu, avšak vykonání tohoto rozhodnutí nemůže samo o sobě vést k jeho vyhoštění.

57 Naproti tomu když v rámci posuzování žádosti o azyl, jež byla podána před takovým rozhodnutím, jako je rozhodnutí ve věci v původním řízení, nebo po něm, členský stát přijme vůči dotyčnému státnímu příslušníkovi třetí země rozhodnutí o navrácení ve smyslu článku 6 směrnice 2008/115, měl by mít tento státní příslušník třetí země možnost využít proti tomuto rozhodnutí svého práva na účinný prostředek právní nápravy v souladu s článkem 13 této směrnice.

58 V tomto ohledu z judikatury Soudního dvora vyplývá, že v každém případě musí mít opravný prostředek nutně odkladný účinek, je-li podán proti rozhodnutí o navrácení, jehož vykonáním může dotyčnému státnímu příslušníkovi třetí země hrozit vážné nebezpečí, že bude vystaven trestu smrti, mučení nebo jinému nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu, čímž se ve vztahu k tomuto státnímu příslušníkovi třetí země zaručí splnění požadavků stanovených v čl. 19 odst. 2 a článku 47 Listiny (v tomto smyslu viz rozsudek Abdida, C-562/13, EU:C:2014:2453, body 52 a 53).

59 Z toho vyplývá, že absence opravného prostředku s odkladným účinkem proti takovému rozhodnutí, jako je rozhodnutí ve věci v původním řízení, jehož vykonáním nemůže být dotyčný státní příslušník třetí země vystaven riziku zacházení odporujícího článku 3 EÚLP, není porušením práva na účinnou soudní ochranu stanoveného v článku 39 směrnice 2005/85, posuzovaném ve světle čl. 19 odst. 2 a článku 47 Listiny.

60 S ohledem na veškeré předchozí úvahy je třeba na předběžnou otázku odpovědět tak, že článek 39 směrnice 2005/85, posuzovaný ve světle čl. 19 odst. 2 a článku 47 Listiny, musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání vnitrostátním právním předpisům, které opravnému prostředku proti takovému rozhodnutí dále neposuzovat následnou žádost o azyl, jako je rozhodnutí ve věci v původním řízení, nepřiznávají odkladný účinek.

K nákladům řízení

61 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (čtvrtý senát) rozhodl takto:

Článek 39 směrnice Rady 2005/85/ES ze dne 1. prosince 2005 o minimálních normách pro řízení v členských státech o přiznávání a odnímání postavení uprchlíka, posuzovaný ve světle čl. 19 odst. 2 a článku 47 Listiny základních práv Evropské unie, musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání vnitrostátním právním předpisům, které opravnému prostředku proti takovému rozhodnutí dále neposuzovat následnou žádost o azyl, jako je rozhodnutí ve věci v původním řízení, nepřiznávají odkladný účinek.

Podpisy.